

VITEN

kontakt@ekstraavisen.no

HAR LENGE VÆRT EN DRØM FOR LEGEVITENSKAPEN

Dyrket nyrevev i laboratorium

En gruppe forskere har lyktes i å dyrke fram menneskelig nyrevev fra stamceller. Forsøket ses som et stort framskritt mot å målet om å lage fungerende organer til transplantasjoner. Foreløpig er vevet som er dyrket fram ennå ikke noe fullverdig organ. Forskerne mener likevel det for eksempel kan brukes til å erstatte dyreforsøk i tester av medisin.

Det er en forskergruppe fra Australia

og Nederland som står bak studien, som er omtalt i tidsskriftet Nature. De har dyrket fram «en nyre-lignende struktur» fra en type stamceller, som kan manipuleres til å utvikle seg til andre celletyper.

Fordi det er en kritisk mangel på donororganer til å erstatte organer skadd i ulykker eller av sykdom, har det lenge vært en drøm for legevitenskapen å dyrke dem fram fra slike celler. NTB-AFP

STATSBUDSJETTET 2016

● FORSKNINGSPROFILEN

Budsjett uten grønt skifte

IKKE HELT PÅ BØLGELENDE: Langsiktig forskning på fornybar energi har fått mindre enn aktørene på området ønsker seg. Havforskning er derimot en vinner i årets næringsrettede statsbudsjett. Budsjettet tar også sikte på å gjøre oljeindustrien grønnere og skape flere arbeidsplasser. Her vindmøller 35 kilometer nord for den tyske øya Helgoland.

FOTO: FABIAN BIMMER / REUTERS

Statsbudsjettet har en svartgrønn forskningsprofil, med raske penger for sysselsetting og grønnere oljesektor, men mindre til langsiktig satsing på fornybar energi.

ARNFINN CHRISTESEN
NTB

- Dette er et ambisiøst og godt budsjett for forskning. Forskningsrådet får rundt ti prosent mer for å dele ut til forskningsprogrammene. Det er en bra økning, sier Tore Furevik til forskning.no.

Furevik er direktør for Bjerknessenteret for klimaforskning i Bergen. Han er også fornøyd med at støtten til fri grunnforskning økes gjennom forskningsrådets FRIPRO-prosjekt.

Slik forskning har ikke kort-siktig vinning som mål. Den skal være en langsiktig investering i kunnskap.

Næring og jobber

Likevel er det et tydelig trekk

ved årets statsbudsjett at folk skal settes raskt i arbeid og penger hentes inn til statskassa og næringslivet. Det gjelder også forskningen.

Det er nemlig ikke bare Kunnskapsdepartementet som fordele forskningsmidler. Mye kommer også rundt de enda mer matnyttige departementene, som for eksempel Olje- og energidepartementet.

Her pløyes det 100 millioner ekstra inn i forsknings- og utviklingsprogrammet DEMO 2000, også i regi av Forskningsrådet.

Dette programmet skal gjøre oljeindustrien sterkere og grønnere. Miljøteknologifondet får også en stor påplussing.

Noen av disse pengene går til forskning på karbonfangst, blant annet Norsk Hydros pilotanlegg på Karmøy.

Lite til grønn omstilling

Desto svakere er økningen som departementet gir til det som i framtida kan bli Norges nye vekstnæring når oljen tar slutt - ny grønn energiteknologi.

Forskningssentrene for miljøvennlig energi avspises nemlig med en økning på bare 40 millioner kroner.

Disse forskningssentrene er opprettet for langsiktig satsing på blant annet miljøvennlig energiteknologi. De støttes av forskningsrådet, og er sammensatt av både forskningsinstitusjoner og teknologibedrifter.

- Denne økningen er langt under det som vi og andre sentral aktører har foreslått som en satsing for å møte utfordringene innen energi og klima og verdiskapingspotensialet som ligger i lavkarbonteknologier, kommenterer Nils Anders Røkke til forskning.no.

Røkke er direktør for klimateknologi i SINTEF. Han kommenterer også at det er positivt av forskningen rundt karbonfangst styrkes.

Samtidig etterlyser han konkrete grep for å styrke planene om realisering av karbonfangst innen 2020, spesielt innenfor lagring av karbondioksid.

- Det er vanskelig å se det grønne skiftet i dette budsjettet, sier Furevik fra Bjerknessenteret.

- Norge har skrevet under på avtalen om maksimalt to graders global oppvarming. Vi nærmer oss klimaforhandlin-

gene i Paris i desember. Med reduksjon i jernbanesektoren og økning på vei er det vanskelig å se hvordan vi skal få begrenset utslippene, fortsetter han.

- Det er verdt å merke seg at Olje- og energidepartementet vil øke bevilgningen til Forskningsrådet med 20 prosent, samtidig som Klima- og Miljødepartementet reduserer sine tilskudd, sier Furevik.

Likevel tror han at de økte bevilgningene til Forskningsrådet vil gi mer til klimaforskning og forskning for klimaomstilling.

Havblått budsjett

Den største begeistringen for budsjettet finner forskning.no hos de som er like blå som de er grønne - ikke i politisk betydning, men sett ut fra fargen på havet.

De som forsker på hav og sjømat - havets levende gull - går gjylnere tider i møte. Marin forskning får 70 millioner friske kroner.

- Vi er veldig godt fornøyd, kommenterer Kari Østervold Toft, kommunikasjonsdirektør i Havforskningsinstituttet i Bergen.

Sjømatnæringen er Norges

nest største næring. Den eksporterte for 70 milliarder kroner i fjor.

Skip skal overhales

Den delvis aldrende flåten av forskningsskip får dessuten hardt tiltrengte 100 millioner ekstra til vedlikehold.

- Havet vil alltid være en ressurs. Det er veldig viktig å skaffe sikrere kunnskap om hva vi kan høste av havet, sier hun.

- Dette er et godt budsjett, bekrefter også administrerende direktør for NOFIMA, Øyvind Fylling-Jensen.

Matforskningsinstituttet No-fima driver forskning på oppdrag fra blant annet på fiskeri- og havbruksnæringene.

- Vi noterer med glede at noen av midlene skal brukes mot langsiktig kompetanse og utvikling, sier Fylling-Jensen.

Fiskeriminister Elisabeth Aspaker bekrefter dette inntrykket.

- De to viktigste siktemålene er å få en bedre forskning på fiskebestanden og bedre kunnskapsgrunnlaget og ferdigutvikle forvaltningssystemet for havbruksnæringa, sier hun til forskning.no.